

Ieremia

Capitolul 8-9

7:29-8:3 – Judecata lui Dumnezeu pentru cei care au adus urâciuni în Casa Lui

Pentru cei care s-au abătut de la Legea Domnului, care au transformat Casa Sa într-o peșteră de tâlhari și care au respins glasul profeților Săi nu poate urma decât judecata. Dumnezeu detaliază în acest pasaj judecata care va veni peste poporul care a adus urâciuni în Casa Sa. Manase este cel care a adus aceste urâciuni. Dar chiar dacă idolii fizici au fost îndepărtați de Iosia urâciunile au rămas prin fățărnicia și atitudinile idolatre din inima poporului care se închina la Templu. Ierusalimul e îndemnat să-și taie părul și să cânte o cântare de jale. Unele comentarii sugerează că expresia din original trimite la tăierea părului de nazireat. Nazireatul era o dedicare specială pentru Domnul în timpul căruia, printre altele, nazireanul nu-și tunde părul. Dar acum Domnul îndeamnă Ierusalimul să-și tundă părul de nazireat căci judecata oricum va veni, cu alte cuvinte, religiozitatea lui Iuda nu e de nici un folos. La fel cum le spune să-și mânânce arderile de tot, la fel, acum Domnul le-ar cere să-și tundă părul de nazireat. Desigur tunderea părului s-ar putea lega și de ideea de doliu, de jelire. Domnul cheamă Ierusalimul să intre în doliu. Dar e vorba de un doliu pentru propria moarte și nimicire. El e chemat să facă o cântare de jale pentru propria înmormântare și e interesant faptul că dacă Ierusalimul ar fi făcut acest lucru, judecata s-ar fi abătut de la ei. Cel care intră în doliu pentru propria moarte este izbăvit de moarte, dar cel care nu face acest lucru va fi nimicit. Cel care roșește acum, care se cercetează și se judecă acum va fi izbăvit de judecata viitoare. Dar cel care acum râde, se bucură, nu se roșește, nu se jălește pentru propria-i stare va fi judecat împreună cu lumea.

Domnul anunță judecata folosind o imagine care ar fi trebuit să umple de groază pe cei din vremea lui Ieremia. Pentru că nu s-au jelit în timpul cercetării lor și au continuat bucuria și veselia în cetate, judecata va veni și va face să înceteze orice bucurie în cetate. Dar imaginea insistă pe ce se va întâmpla cu trupurile lor moarte. În cultura antichității era o mare preocupare legată de trupul celui decedat, de mormântul acestuia, de grija față de trup și de mormânt. Această grijă era excesivă la toate popoarele din bazinul mediteranean, inclusiv la Iudei. Or Ieremia îi anunță că trupurile lor moarte vor fi hrana păsărilor și a fiarelor pământului. Cu alte cuvinte nici nu vor mai fi îngropați. Nu vor mai avea parte de înmormântare și de mormânt. Dar unii poate vor muri înainte de venirea judecății violente, așa cum a fost cu cei de pe vremea lui Manase. Dar iată că în vremea judecății Nimicitorul va scoate din mormintele lui Iuda oasele TUTUROR (împărați, preoți, prooroci, căpetenii, popor) și le vor întinde în fața cerului. Pentru cei din vremea lui Ieremia aceasta era o amenințare cumplită. Este ca și cum judecata i-ar fi urmărit și dincolo de moarte. Este ca și cum pentru ei nu va mai fi înviere și pace și odihnă nici în mormânt. Este ca și cum ei vor fi supuși uneia din cele mai teribile umilințe și batjocoriri! Iar dacă unii vor rămânea în viața, judecata lui Dumnezeu îi va urmări în robie unde-și vor dori mai

degrabă moartea decât viața. Nu este nici o scăpare în fața judecății divine. Cei care rămân în viață sunt urmăriți de mânia lui Dumnezeu, dar și cei care mor înainte de nimicire dar și în timpul nimicirii. Nici moartea, nici viața nu-i va izbăvi de mânia lui Dumnezeu. Nici rămânerea în viață, și nici ieșirea din viață nu reprezintă o soluție, o portiță de scăpare în fața judecății. Căci unii spuneau: *Vom muri și gata!*, iar alții spuneau: *Noi vom scăpa cu viață*. Dar iată că și unii și alții rămân sub mânia lui Dumnezeu. Mesajul e clar. Pentru cel care transformă Templul într-o peșteră de tâlhari nu mai este nici o îndurare și nici o portiță de scăpare.

Nu avem informații că babilonienii au dezgropat efectiv osemintele din Ierusalim. E posibil să fi făcut acest lucru pentru că erau foarte supărați pe Ierusalimul care nu înceta să se răzvrătească și să-și calce jurămintele de supunere față de Babilon. Și atunci pentru a se răzbuna le-au profanat mormintele, și prin întinderea oaselor profonau astfel și cetatea cu scopul ca ea să nu mai fie reconstruită și locuită niciodată. Este și posibilitatea ca din pricina unor stropi de căință din popor, Domnul să mai fi diminuat din pedeapsă și această profeție să nu se fi împlinit întocmai la căderea Ierusalimului din anul 586. Însă mesajul rămâne cât se poate de clar. În fața mâniei lui Dumnezeu nu este scăpare pentru cel care aduce urâciuni în Casa Sa.

Osemintele aveau să fie întinse înaintea oștirii cerului iubită și slujită de Israel. Iată că aceasta nu le va veni în ajutor. Nu va opri nimicirea lor și nu va proteja nici trupurile lor. Ei vor fi făcuți de rușine și după moarte și în fața tuturor, inclusiv în fața idolilor pe care i-au slujit cu atâta pasiune. Această imagine anticipează judecata de după moarte și ocară veșnică de care vor avea parte în iazul cu foc.

8:4-7 – Persistența în neleguire, lipsa căinței și fățarnicia fac judecata inevitabilă

În acest pasaj Dumnezeu ne arată foarte clar că judecata nu vine din pricina greșelilor lor, din pricina unor păcate grave, din pricina unor accidente, ci din lipsa pocăinței. Căderile, greșelile nu-l fac pe Domnul să aducă judecata Sa. El însuși întreabă: *Cine cade și nu se mai scoală? Sau cine se abate fără să se întoarcă iarăși?* În cartea Isaia am comentat destul de mult pe această temă (vezi comenatriul pe Isaia 28-35). Nu căderea, ci nepocăința de după cădere aduce judecata peste poporul Domnului. Domnul consideră diferitele greșeli normale, dar consideră că la fel de normal este să te ridici, să te căiești, să îți pară rău, să revii pe cale. Deci Domnul nu le cere perfecțiunea, o viață fără de greșeală, și apoi la primul accident moral îi spulberă fără milă. Nu, nu acesta e Domnul. Răbdarea Sa e fără margini. Bunătatea Sa e fără margini. Însă iată că acum această răbdare fără margini își atinge limita din pricina răutății acestui popor. Căci acesta nu se mai ridică, nu se mai întoarce, nu se mai căiește, nu se mai rușinează, nu mai spune: *Îmi pare rău!* Ci persistă fără nerușinare în tot felul de păcate DAR fără cel mai mic regret, și fără nici un sentiment de rușine sau de căință. Iată ce se întâmplă când Casa Domnului e făcută într-o peșteră de tâlhari, și iată că am intuit bine în cap.7 că ei nu-și cereau iertare pentru a păcătui iarăși, ci pur și simplu nici nu-și mai cereau iertare. Și e dureros că dintr-un întreg popor NICI UNUL nu se căiește de răutatea lui și nu spune: *Ce am făcut?* Deci ideea de cercetare și judecare a propriei inimi lipsea cu desăvârșire. În mintea lor fuseseră anihilate

reperle morale care-i puteau conduce la pocăință. Dar ei păcătuiau și erau plini de PACE (vezi 8:11). Ei erau foarte liniștiți, priveau pe Ieremia în ochi și-l întrebau: *de ce te agiți atâta?* Păcatul naște sentimentul normal de rușine, de vinovăție, de regret. E adevărat că apoi cel rău se folosește tocmai de aceste sentimente pentru a ne duce în groapa dezamăgirii de sine și pentru a ne împiedica să mergem la tronul harului plin de încredere. Dar faptul că apar aceste sentimente e ceva bun, normal. Dar la poporul din Iuda, acestea lipseau cu desăvârșire. Și nu vorbim de mici greșeli, ci de păcate grave, vizibile, în care ei persistau zilnic. Dar ei nu erau niște atei care negau existența lui Dumnezeu și apoi a moralității. Ci ei erau oameni foarte religioși, mereu cu Dumnezeu pe buze, care pretindeau că sunt neprihăniți și că fac voia lui Dumnezeu. Deci nu doar complacere în păcat, ci complacere în păcat însoțită de lipsa căinței și de fățarnicie. În v.8 se introduce tema Înțelepciunii, care este o temă centrală a capitolelor 8 și 9. Se pare că v.8 este scris după descoperirea cărții Legii de către Iosia. Se pare că descoperirea Cărții Legii a generat un avânt de studii biblice printre preoți și cărturari: *Degeaba s-a pus la lucru pana mincinoasă a cărturarilor*. Aceste studii au întărit convingerea poporului că ei sunt bine în relația cu Domnul: *Suntem înțelepți și Legea Domnului este cu noi!* Cum e posibil să studiezi intens Legea lui Dumnezeu pe care o încalci în mod flagrant și rodul studiului să nu fie ca la Iosia căința și rușinea, ci consolidarea convingerii că mergi pe un drum bun? Toate aceste lucruri erau posibile pentru că ei transformaseră Templul într-o peșteră de tâlhari. Când Casa Domnului devine o peșteră de tâlhari și studierea Legii devine tot o peșteră de tâlhari. La fel cum vizita la Templu te ajută să continui fără mari tulburări viața de păcat, la fel te ajută și studierea Legii Domnului. Cunoștința îi îngâmfă și le crea iluzia că știu, că sunt înțelepți. Astfel se îndepărtau și mai mult de punctul în care să se oprească din alergarea lor nebună și să se întrebe sincer pentru o clipă măcar: *Oare sunt pe un drum bun? Oare nu cumva greșesc?* Ei se lăudau că sunt înțelepți. Dar era o falsă înțelepciune. Era o înțelepciune care ducea la mândrie, la încredere în sine, la fățarnicie, la acoperirea și negarea păcatelor din viața lor. Dar această înțelepciune se baza și ea tot pe studierea Scripturii. Adevărata înțelepciune duce mereu la smerenie, la zdrobire de sine, la căință, la cercetarea și mai profundă a propriei inimi înaintea Domnului, la descoperirea a noi boli și a noi fațete ale păcatului din noi. Ziua judecății este momentul adevărului. Căci în ziua judecății, a încercării, falsa înțelepciune e făcută de ocară. Cel ce se credea bine cade deodată, și nu e nimeni care să-l prindă. Căderea, pedeapsa vine pe neașteptate, ca un fulger, ca un trăznet. Dar cel ce deja a căzut smerit la picioarele Domnului va fi salvat și înălțat! Astfel, adevărata înțelepciune duce la slavă, la înălțare, la mântuire. Cel ce crede că stă în picioare va cădea, dar cel care a căzut deja zdrobit și mâhnit la picioarele Domnului, scârbit de sine și implorând mila lui Dumnezeu, va fi înălțat. Iar acest sentiment al căinței și al zdrobirii de sine trebuie să CREASCĂ o dată cu timpul și cunoașterea Legii. Iată semnul distinctiv al cunoașterii autentice: ea te face mai smerit, căci îți arată noi păcate din viața ta, și îți arată și mai clar cât de grav și cât de adânc e păcatul din tine. Astfel duhul nu doar că rămâne zdrobit și smerit înaintea Domnului clipă de clipă, dar se cufundă tot mai mult în această stare de smerenie. Și nu prin greșeli mari, ci prin descoperirea gravității și adâncimii greșelilor mici, ascunse. Cel ce crește în rodire, în iubire, trebuie să crească și în SMERENIE. A fi în creștere spirituală înseamnă a fi și în creștere în

SMERENIE. Nu doar calitatea vieții mele de sfințire crește, dar și profunzimea smereniei mele crește. Și aici e marea provocare. Duhul Sfânt mă vindecă și am crescut real în multe domenii. Inevitabil mă văd măcar puțin mai bine ca ieri, dar Domnul ne cere să ne vedem mai bolnavi ca ieri. Cum e posibil? În procesul adevăratei cunoașteri nu doar ne vindecăm de bolile vechi, dar descoperim noi boli, și noi adâncimi ale păcatului din noi. Astfel deși sunt mai sănătos ca ieri mă văd mai bolnav ca ieri. Doar pe acest drum cunoștința nu ne va îngâmfă și creșterea spirituală nu va fi convertită într-o formă de neprihănire personală. În Evanghelia după Matei am scris sute de pagini despre acest subiect, așa că nu mai insistăm acum.

8:14-9:2 – Diferitele reacții ale lui Ieremia în fața iminentei judecăți a lui Dumnezeu

Am precizat deja că reacțiile sau mai bine zis zbaterile profetului reprezintă o temă centrală a primelor 20 de capitole ale cărții. După cap.20 parcă avem un Ieremia mai echilibrat, mai așezat. După cap.20 se insistă mai mult pe reacțiile directe ale poporului. Se pare că în primele 20 de capitole în prim plan este lupta Domnului cu inima lui Ieremia și lupta Sa cu inima poporului pare a fi planul secund, fondul vindecării inimii lui Ieremia. De aceea pasajele care ne descoperă zbaterile inimii lui Ieremia sunt foarte importante. La fel de importante sunt și contextele în care apar prezentate aceste zbateri. De exemplu nu cred că este întâmplător că porunca: *Tu nu mijloci pentru neamul acesta!* Apare în cap.7 când ni se vorbește despre transformarea Casei Domnului într-o peșteră de tâlhari. Căci porunca paradoxală *Nu mijloci!* Apare înainte de o a doua poruncă paradoxală: *Nu-mi mai aduceți arderi de tot, ci mâncați-le!*

Cu alte cuvinte în lumina bolii extreme a poporului, Domnul vrea să trateze boala mai mică, dar reală a lui Ieremia. Ieremia nu ajunsese în extrema lor, dar el era marcat de bolile contextului spiritual în care s-a născut. Domnul îi descoperă bolile poporului și îi cere să se ducă să le spună mesajul Domnului, pentru a-l ajuta pe Ieremia să devină conștient de propriile boli. Căci Ieremia nu este încă omul din 5:1. Nici pentru El Casa Domnului nu este cu adevărat locul sfințeniei, căci nu cade la pământ, nu-și sfâșie sufletul și hainele și nu se vede pe el însuși părtaș la starea poporului și vrednic de pedeapsă. Dacă el minimizează starea din inima poporului, desigur minimizează și starea din inima sa. Iată de ce Domnul i-ar cere să nu mijlocească, căci mijlocirile sale izvorăsc dintr-o viață duală, dintr-o inimă nevindecată și sunt pline de atitudini greșite. Următoarele pasaje vor scoate la iveală în mod direct aceste atitudini greșite. Pentru că el însuși nu percepea sfințenia lui Dumnezeu, nu cădea zrobit și smerit la pământ, iată că rugăciunile sale nu erau primite înainte Domnului la fel cum nu erau primite arderile de tot din partea poporului. Desigur, Ieremia nu era în extrema în care era poporul. De aceea, el încă se vede bine și se vede în poziția în care ar putea fi un nou Moise care să mijlocească pentru popor. Dar inima și viața lui Ieremia era plină de dualitate și de boli. Domnul i-a transmis discret acest lucru în Ier.5:1 spunându-i: *Nici măcar tu nu cauți cu adevărat sfințenia și adevărul.* Dar Ieremia nu a luat aminte și a rămas cu prviarea ațintită spre bolile poporului, care e adevărat că erau mult mai avansate decât ale lui. Iată principalul scop al primei părți din lucrarea lui Ieremia: nu atât vindecarea poporului împietrit, cât vindecarea lui Ieremia. Iată de ce Domnul nu este tulburat ca Ieremia că poporul nu vede și nu aude și continuă să îl trimită în continuare pe Ieremia. Iată de ce

Domnul îi dă porunca paradoxală: *nu mijloci, dar continuă să vorbești poporului!* Căci împlinirea slujbei de profet era laboratorul formării și al vindecării lui. Nu actul mijlocirii, ci actul primirii și al transiterii mai departe a revelațiilor divine era locul vindecării lui Ieremia!

E esențial deci să urmărim evoluția lui Ieremia, extremele pe care el le încearcă, labirintul emoțional pe care îl parcurge. Primul lucru pe care l-am observat la Ieremia este NAIVITATEA. El nu consideră că starea poporului este așa gravă, el însuși este sedus de aparentul succes al reformei lui Iosia. De pe această poziție mijlocește el în cap.3. El ia ca un lucru de apucat oferta lui Dumnezeu făcute curvei Iuda. El nu cade la pământ, nu își sfâșie inima după cap.2 spunând: *Doamne, cum de ne mai suportă? Nu merităm nimic! Noi merităm moartea și Tu ne rechemi ca soția ta și cu drepturi noi?* Diminuând gravitatea adulterului, el diminuează și mărimea harului. Dar dacă el nu vede gravitatea dualității din inima poporului e și semnul că nu vede dualitatea din propria sa inimă. În cap.4, după ce aude iminența pedepsei, el îi reproșează lui Dumnezeu că Domnul a înșelat pe popor promițându-i pacea în cap.3. El este naiv și sedus de falsa pocăință a poporului din timpul reformei. Apoi în capitolul 4, Ieremia, în fața pedepsei suferă identificându-se cu durerea viitoare a poporului Domnului. Dar el NU SE IDENTIFICĂ cu durerea din inima soțului înșelat și nu vede dreptatea din actul răzbunării acestui Soț batjocorit de soția sa. Ieremia ia partea poporului, dar nu ca unul care o iubește LUCID ca Yahweh, ci ca unul care o iubește NAIV, pământeste, omenește. El ia partea poporului pentru că e poporul **lui**. E vorba de rudele lui, prietenii lui, de poporul lui. Ieremia, ca orice om al vremii sale din altă cultură, își iubește poporul. El este naiv și nu iubește poporul în ciuda hidoșeniei lui, ci diminuând această hidoșenie. E vorba de o percepție falsă, de o iubire falsă și de o mijlocire falsă. Și acestea izvorăsc din propriile sale dualități din relația cu Domnul. Cine este tolerant cu păcatul din viața sa are foarte multe șanse să devină tolerant cu păcatul din viața altora. Mijlocirea și iubirea lui Ieremia se bazează pe toleranță și nu pe ADEVĂR, pe falsitate și nu pe DREPTATE. Iată de ce Domnul caută în 5:1 un om care să înfăptuiască ce este DREPT și să se țină de ADEVĂR. Ieremia însuși trăia în fățarnicie neținându-se de adevăr și dreptate necăzând ca un blonav în fața sfințeniei lui Dumnezeu și cerând zilnic vindecare pentru neadevărul și nedreptatea din viața sa. Ieremia nu înțelege că mesajul din 5:1 este ÎN PRIMUL RÂND pentru el. El se duce la popor să caute acel OM, dar nu-l găsește nici la cei mari și nici la cei mici (5:4-5). El începe să devină conștient de starea poporului și începe să vadă inutilitatea lucrării sale, căci poporul e orb și surd (5:3). Domnul îi confirmă acest lucru (5:21), dar continuă în mod paradoxal să-l trimită pe Ieremia la popor. Speranța lui Dumnezeu era că poate Ieremia va auzi și va vedea cu adevărat. Dar Ieremia rămâne încă blocat pe starea poporului. El este încă în șocul confruntării cu adevărata stare a poporului. Ieremia încă mai are un drum lung de străbătut către adevărul despre starea propriei inimi. Dar rostirea mesajelor către popor e laboratorul în care ascunzișurile propriei inimi vor fi scoase la iveală. În cap.6 Ieremia trăiește drama singurătății, drama de a nu fi ascultat (6:10). El gustă ceva din drama lui Dumnezeu, dar încă nu se identifică cu durerea din inima lui Dumnezeu, ci rămâne centrat pe popor. El experimentează și extrema de a fi plin de mânia Domnului față de popor și de a nu o putea opri (6:11).

În capitolul 7 în contextul confruntării poporului cu privire la pervertirea Casei Domnului Domnul îi cere să nu mai mijlocească. Îi atrage atenția că deși nu era în extrema poporului, și el suferea de aceeași boală, și funcția SFINȚITOARE a Casei nu era foarte activă nici în viața sa. De aceea jertfele sale de mijlocire nu erau de bun miros, și deci inutile. Totuși Domnul îi cere să continue să vorbească poporului. Căci acesta era laboratorul formativ și vindecător al lui Ieremia. În capitolul 8 Domnul îi descoperă pe de o parte fățarnicia cumplită din inima lor (rodul transformării Casei Domnului într-o peșteră de tâlhari), iar pe de altă parte judecata iminentă atrasă de această fățarnicie. Și în fața acestui nou tablou despre starea poporului și despre judecată avem noi reacții din partea lui Ieremia.

O primă reacție este în 8:14-15. Este o reacție de disperare, resemnare și dezamăgire. El nu vede nici o soluție. De aceea se resemnează și așteaptă inevitabilul: moartea, judecata. În același timp în v.15 vedem și dezamăgire. Ne aducem aminte de naivitatea sa din 4:10. Chiar dacă în cap.5 are o iluminare cu privire la starea poporului, Ieremia nu pare a fi constant. În inima sa el speră că Domnul îi va asculta mijlocirile și că va ierta poporul. Naivitatea cu privire la gravitatea stării poporului încă nu este vindecată.

O a doua reacție este identificarea cu durerea poporului său (8:18,21). Dar el nu se identifică cu durerea nevăzută din inima Soțului înșelat. El se identifică cu durerea poporului. Dar aceasta era ceea ce meritau. Nu erau niște victime și atât de vrednici de acele dureri. Nu îl văd pe Ieremia acceptând cu demnitate pedeapsa Domnului către Israel. E adevărat că mijlocitorul trebuie să fie de partea îndurării lui Dumnezeu față de poporul Său. Dar Ieremia este un fals mijlocitor, un mijlocitor fățarnic. El este mai degrabă plin de îndurare față de poporul său. Moise mai întâi s-a îngrozit de mânia și judecata din inima lui Dumnezeu, și apoi a mijlocit pentru poporul Domnului, bazându-se pe îndurarea fără margini din inima Acestuia! Sursa mijlocirii lui Ieremia era propria inimă. Sursa mijlocirii lui Moise era inima lui Dumnezeu. Moise era centrat pe inima lui Dumnezeu. Ieremia pe inima poporului. Moise nu diminuează vinovăția poporului și nici legitimitatea pedepsei, și de aceea are nevoie de o îndurare infinit mai mare decât mica sa îndurare, de îndurarea din inima lui Dumnezeu.

O a treia reacție o avem în 8:22. Ieremia se întreabă de ce nu este nici o vindecare pentru popor. Dar Ieremia se așteaptă la o vindecare facilă, rapidă. Dar este conștient el de adâncimea bolii poporului de se așteaptă la o astfel de vindecare? Da, a acceptat că toți sunt niște mișei, dar cunoaște el încă adâncimea acestei mișelii? Mă îndoiesc. Căci altfel nu ar fi așteptat o vindecare atât de grabnică. Dar de ce caută Ieremia vindecarea pentru inima poporului și nu caută vindecarea pentru propria inimă? Întrebarea din 9:1 are un răspuns. Vindecarea poporului TREBUIA să înceapă din inima lui Ieremia. Dar Ieremia căuta soluția în Galaad sau la popor sau în cu totul altă parte, dar nu o căuta în vindecarea propriei inimi. Dar el era încă prea centrat pe bolile poporului pentru a-și vedea bolile propriei inimi. Totuși confruntarea cu bolile poporului TREZEȘTE în inima sa tot felul de reacții, reacții care îl pot conduce apoi spre propriile boli. Capitolele 8 și 9 sunt despre fățarnicia poporului, dar însuși Ieremia e plin de fățarnicie! Mai puțin ca poporul, e adevărat, dar totuși suficient de bolnav ca să fie încă departe de omul din 5:1.

O a patra reacție o avem în 9:1: Plânsul, lacrimile, jalea. Dar el nu plânge pentru păcatele poporului său, ci pentru morții fiicei poporului său. El vede deja țara plină de morți și-i jalește. Și încearcă să se refugieze în plâns. Dar el plânge pentru durerea poporului și nu pentru durerea din inima lui Dumnezeu. El plânge pentru morții fiicei poporului, dar nu pentru păcatele poporului. El nu cere ca ochii să fie un izvor de lacrimi din pricina mulțimii păcatelor poporului său, ci din pricina morților din Israel în urma revărsării pedepselor Domnului. Cât de diferit este plânsul lui Ieremia de plânsul lui Iosia! Iată de ce Domnul se lasă înduioșat de plânsul lui Iosia, dar nu și de plânsul lui Ieremia! Iosia plânge disperat pentru păcatele sale și ale poporului său dând pe deplină dreptate iminența revărsării mâniei divine și recunoscând că mâine ar merita să piară cu toții; dar Ieremia plânge altfel. Plânsul său socote la iveală ființa sa centrată pe sine și pe poporul **său** și nu pe Domnul și pe poporul **Domnului**! Iată de ce Domnul aprobă plânsul lui Iosia, dar nu și plânsul lui Ieremia. Și Iosia se oprește din plâns căci Domnul îi răspunde și apoi continuă reforma și sfințirea propriei vieții.

O a cincia reacție este FUGA, divorțul de popor, abandonarea slujbei de prooroc în mijlocul poporului. Ieremia se vede copleșit de situație: copleșit de starea poporului, copleșit de neînțelegerea reacțiilor lui Dumnezeu, copleșit de durerea care-i încearcă inima înaintea judecării poporului său. Și aunci vrea să EVADEZE din acest Laborator ciudat în care Domnul îi prezintă o ecuație imposibilă și-i respinge toate soluțiile pe care le propune el. Și mai presus de toate acestea, laboratorul scoate încetul cu încetul la iveală adâncurile inimii profetului. Bolile deja încep să iasă la iveală cu duiumul: Ieremia nu le vede, dar simte că ceva se întâmplă. Ar vrea deci să evadeze din drama căsiniei lui Yahweh... Dar ce e de apreciat este că Ieremia NU EVADEAZĂ din dramă, nu FUGE din laboratorul pe care i-l dă Domnul. Da, greșește, greșește cu duiumul. Dar nu evadează. Și în același timp păstrează o anumită onestitate și sinceritate. Iată cele două ingrediente pentru vindecarea inimii sale. Să asculte de Domnul și să nu evadeze din LABORATOR, și să crească în sinceritate și onestitate. Observăm că nu LIPSA greșelilor e condiția vindecării. Căci tocmai înmulțirea greșelilor scoate la iveală bolile ascunse ale inimii. Domnul nu se supără pe greșelile lui Ieremia. El știe cel mai bine cât de bolnav e Ieremia. Știe și toate etapele vindecării. El iartă. Curăță. Vindecă. Dar are nevoie de două ingrediente:

- Ieremia să nu evadeze din laborator...
- Ieremia să devină din ce în ce mai onest cu sine și cu Domnul....

Reacțiile lui Ieremia scot deci la iveală multele boli ale inimii sale. Ieremia e pe drumul cel bun. Să vedem ce va face în continuare... Să vedem ce faze ale vindecării vor urma. Să vedem cum avea Domnul să curățească ZGURA din inima bolnavă a lui Ieremia!

Mă regăsesc atât de bine în Ieremia, în formarea sa, în bolile sale! Ce frumos laborator i-a dat Domnul lui Ieremia. Îl cunosc. E laboratul pe care l-am primit și eu. Domnul îmi dă descoperiri pe care nu pot să le țin pentru mine ci trebuie să le dau mai departe poporului Său. Sună simplu, dar cât de complex, greu, complicat este acest drum de la primirea revelației la

dăruirea revelației poporului Domnului. Și cum ies la iveală toate bolile ascunse ale inimii... Sprijinirea carului lui Dumnezeu, centrarea pe bolile celorlalți, neglijarea cercetării proprii inimii, dorința de a evade din slujbă, de nu mai învăța pe alții, sentimentul neputinței, al dezamăgirii, căutarea unei soluții ieftine de vindecare, falsul mijlocitor, judecata, mânia excesivă, mila omenesască... și așa putea continua mult și bine. Toate acestea ies la iveală atât de bine în acest proces. Și greșelile se înmulțesc, și bolile ies la iveală, și ajungi în clipa în care ai dori să nu mai trebuiască să predici niciodată sau să mai înveți pe nimeni, căci ai impresia că însăși slujba primită te defocalizează de la propria schimbare și te conduce către greșeală... Dar nu e o soluție să evadezi din slujire.... ci să continui să slujești, așa bolnav cum ești... să lași bolile să iasă la iveală ca să te poți căi cu adevărat și ca Domnul să te poată vindeca....

Reacțiile lui Ieremia par a imita reacțiile Domnului care pendulează între îndurare și judecată. Dar Ieremia e departe de fi prins frecvența inimii Domnului. Reacțiile Domnului izvorăsc dintr-un echilibru și o armonie perfectă între demnitatea Sa și mila Sa. Reacțiile lui Ieremia izvorăsc dintr-un profund dezechilibru interior, din contradicțiile reale ale sufletului său bolnav, din propria sa dualitate și fățarnicie.... Iată de ce Domnul îi reproșează că nu este pe aceeași lungime de undă cu El!

9:3-16 – Fățarnicia în relații și falsa înțelepciune atrag răzbunarea Domnului

În capitolul 8 este desconspirată fățarnicia în relația cu Domnul și cu Legea Domnului. Simptomele acestei boli sunt lipsa pocăinței și falsa înțelepciune. În capitolul 9 este demascată tot fățarnicia. Dar de această dată e vorba despre fățarnicia în relații. În cele din urmă fățarnicia în relația cu Domnul se va oglindi în fățarnicia cu aproapele. Tot în Matei am scris mult despre boala fățarniciei (vezi comentariul pe Matei 7 și Matei 23). Ne aducem aminte că fățarnicia este EREZIA cea mai periculoasă. Căci pe cât este de nocivă, pe atât este de periculoasă. Sunt trei metode prin care lupii răpitori îmbrăcați în haine de oaie atacă Biserica. Prima ține de atacul doctrinei sănătoase, a doua de promovarea imoralității, iar a treia vizează bârfa, judecata, dezbinarea, spiritul dual, lumesc, afirmarea de sine, gândurile ascunse. Toate cele trei se folosesc de fățarnicie. Dar a treia e cea mai periculoasă, căci e cea mai subtilă. Dacă cineva neagă pe ascuns divinitatea lui Hristos, e mai ușor să fie scos la iveală. Dacă cineva promovează pe ascuns imoralitate sexuală, va fi iarăși mai ușor de scos la iveală. Dar cel care promovează însăși fățarnicia, și e dual în relații, e cel mai greu de depistat. Dar Mântuitorul ne învață că după roadele lor îi vom cunoaște. Domnul e cel care scoate la iveală, cel care judecă și curăță Biserica Sa. Dar el conlucrează cu Biserica, cu prezbiterii. Aceștia trebuie să fie lucizi și treji când Domnul le descoperă aceste boli, acești lupi răpitori. E foarte greu să depistezi pe cineva care joacă la dublu. Poporul era plin de acest spirit al dualității în RELAȚII. Onsetitatea în relații este o valoare fundamentală în relațiile din poporul lui Dumnezeu. Sinceritatea, respectul față de celălalt și față de autoritate sunt valori sfinte. Dar bârfele ascunse, gândurile rele și de dispreț la adresa celuilalt, subminarea pe ascuns a autorităților liderilor, capcanele întinse celuilalt, toate

acestea sunt o mare urâciune înaintea Domnului. Sunt la fel de grave ca și curvia și ca și negarea divinității lui Hristos. Boala care a dus la răstignirea lui Isus a fost tocmai fățarnicia. Lucrul de care Isus i-a avertizat atât de des pe ucenici a fost tocmai aluatul Fariseilor, adică FĂȚĂRNICIA. Iuda a fost campionul fățarniciei. Nimeni nu l-a obligat să rămână lângă Isus, dar el a rămas. Fățarnicul are nevoie de religie, de Templul Domnului, de activități religioase. Fățarnicul se ține scai de religios. Fățarniciul vede multe câștiguri din urmarea lui Isus. Iuda a avut două fețe. A jucat la dublu la modul cel mai urât cu putință. Și nu s-a temut de Domnul și de Isus care vădit cunoștea gândurile ascunse ale oamenilor. În inima sa, Iuda nu-l iubea pe Isus, nu-l respecta. Îl diprețuia și pe acesta și pe ucenici. Îi considera probabil fraieri pentru că el îi păcălea, și le fura și din bani. Iuda putea pleca. Dar a ales să rămână, să simuleze respectul și iubirea față de Isus, devotamentul față de ucenici. Avea părtășie cu ei, predica, juca teatru perfect. Iuda avea un vocabular religios desăvârșit. Cine ar fi crezut că este un drac? Doar Isus știa acest lucru, și l-a spus ucenicilor încă din Ioan 6. Dar aceștia nu l-au crezut. Iuda juca prea bine. Isus nu l-a demascat pe Iuda decât la sfârșit. De ce? Iată marea întrebare. Dacă acesta era un drac care în mod cert îi influența în rău pe ceilalți ucenici, de ce nu l-a demascat Isus mai devreme? De ce deabia la Cina cea de taină? Sunt mai multe posibile răspunsuri. Isus a așteptat poate ca ucenicii să-l depisteze și să ia în serios avertismentul său din Ioan 6. Poate Isus i-a mai dat har lui Iuda și l-a răbdat. Poate pentru a ne arăta că este o vreme când Domnul scoate la iveală lupii răpitori dintre noi, și că El își asumă activitatea în ascuns a acestora în Biserică... Sunt multe variante. Una din ele este că ucenicii, viitori lideri ai Bisericii, trebuiau să primească o lecție pe viață. Oare cât de șocați au fost ucenicii când au descoperit cine era cu adevărat Iuda? A fost o traumă reală ca să fie trădați de cel pe care trei ani și jumătate îl consideraseră cel mai bun prieten. Au fost traumatizați pe viață, dar spre binele lor. Ucenicii aveau nevoie de această traumă pentru ca să nu se mai lase amăgiți a doua oară de duhul lui Iuda. Biserica avea să fie atacată de mulți fățarnici, de mulți oameni mânâți de duhul lui Iuda. Apostolii trebuiau să deosebească acest duh. Oare nu s-au gândit ei apoi: Cum de nu am depistat un asemenea drac printre noi? Cum de ne-a păcălit? De ce nu am luat aminte la avertizarea clară a Mântuitorului? Unde ne-a păcălit Iuda? Cum putem să nu fim păcăliți a doua oară? Ucenicii au fost păcăliți pentru că ei înșiși erau fățarnici și duali. Nu ca Iuda, desigur, dar suficient de fățarnici ca să-L contrazică pe Hristos și să nu ia aminte la vorbele Sale. Ucenicii nu umblau încă profund pe calea crucii și a lepădării de sine. Iată de ce nu au deosebit duhul cel rău din Iuda. Iuda era purtat de duhul lui anticrist. Ucenicii încă nu umblau profund în duhul crucii, în duhul lui Hristos. Iată de ce nu au DEPISTAT duhul anticristic, iată de ce s-au lăsat înșelați.

Duhul lui Iuda e vechi. El se găsește la Absalom, la Ahitofel, la Adonia. Toși aceștia au jucat la dublu față de David. De față cu David comportamentul lor a fost ireproșabil. I-au arătat respect, i-au urmat voia, i-au vorbit frumos. Dar în inima lor l-au disprețuit, l-au judecat, i-au sfidat autoritatea. Și pe ascuns au făcut un plan pentru a lovi în autoritatea sa. Au depistat pe cei slabi din jurul lui David, pe cei nemulțumiți, pe cei dornici să fie lingușiți. I-au atras de partea lor pe ascuns. L-au denigrat pe David, i-au măgulit cu aprecieri, le-au amplificat frustrările și nemulțumirile față de autoritatea lui David. S-au ferit însă de cei fideli lui David. Au fost abili.

Au jucat la dublu perfect, ca Iuda. Când au greșit și au fost prinși au simulat și pocăința dacă a fost nevoie (vezi Absalom care se întoarce la David). Lor li se alătură desigur Șimei. Toți aceștia au așteptat momentul potrivit, și atunci ca și Iuda și-au dat arama pe față într-o clipită. Duhul antidavid este duhului antihristos. Acesta nu-și dă arama pe față de la început. El joacă la dublu, simulează, așteaptă să-i crească puterea, și când are suficientă putere lovește ca un fulger. Și toți aceștia au profitat de orbirea lui David, de lipsa sa de luciditate, de fermitate. Coloana vertebrală și emoțională a lui David fusese frântă după păcatul cu Urie. A arătat har când nu trebuia. A fost mai bun ca Domnul. S-a abătut de la Legea Domnului care cerea clar pedepsirea lui Absalom. Și toți aceștia au fost ajutați de Ioab, care în mod paradoxal a rămas fidel lui David în timpul răscoalei lui Absalom. Dar duhul lui Iuda, duhul lui Absalom, duhul fățarniciei nu este de nedepistat. Camuflajul nu este perfect. După roadele lor îi veți cunoaște. Duhul va scoate la iveală aceste roade. Cu cât ești mai ancorat în duhul lui Hristos, cu atât vei sesiza mai repede aceste roade în celălalt. Cu cât tolerezi păcatul din viața ta însă, cu atât vei fi orb la aceste duhuri. Alături de luciditate e nevoie și de fermitate. Să nu-ți fie teamă să confrunți, să iei atitudine, să fii ferm, să știi când să iei atitudine. Biserica VIE va fi mereu o atracție pentru fățarnici și pentru slujitorii satanei. Anania și Safira ne arată din plin acest fenomen. Dar dacă Biserica e vie, Duhul Sfânt va scoate la iveală fățarnicia și o va judeca înaintea tuturor, ca oamenii să se teamă, ca toți fățarnicii să fugă.

Mai întâi de toate să ne cercetăm inima noastră față de fățarnicia și dualitatea în relații. Sunt autentic în relațiile cu frații, cu autoritățile Bisericii? Joc cumva la dulbu? Îmi permit să păcălesc frații, să mă joc cu ei, să îi testez, să râd de naivitatea lor? Îmi permit să păstrez gânduri de dispreț sau de judecată față de frați? Îmi permit să-i vorbesc pe la spate, să instig și pe alții subtil, împotriva lor? Desigur nu am ajuns la forma extremă a fățarniciei. Dar totul începe cu lucrurile mici. Totul începe cu un gând, cu un singur gând împotriva unui frate. Îl păstrez undeva în inimă. Nu spun la nimeni, apoi cel rău are grijă să-l crească prin tot felul de scenarii, de așa-zise confirmări etc. Primul rod al transformării Casei Domnului într-o peșteră de tâlhari este fățarnicia în relația cu Domnul și Legea Domnului. Al doilea rod este fățarnicia în relația cu frații. Dacă reușesc să mă mint pe mine cred că îl pot minți și pe Domnul și pe frați.

Ca și în cap.8 fățarnicia este legată de falsa înțelepciune. Fățarnicia devine o piedică în calea cunoașterii autentice: *Și de fățarnici ce sunt, nu vor să Mă cunoască.* Ideea de necunoaștere a Domnului este precizată și în 9:3: *merg din răutate în răutate și nu Mă cunosc, zice Domnul.* Atât fățarnicia în relația cu Domnul, cât și fățarnicia în relația cu frații blochează procesul cunoașterii Domnului. Cel fățarnic în relația cu Domnul devine fățarnic și în relația cu frații, și apoi și mai fățarnic în relația cu Domnul, și tot așa. Cel fățarnic joacă așa de mult la dublu încât se minte pe el însuși, și nici el nu mai știe cu adevărat cine este, ca apoi să ajungă să se convingă pe sine că el este bine în relația cu Domnul, că el cunoaște pe Domnul și voia Sa pe care o și face. Or, cum ar putea un astfel de om se aibă acces la cunoașterea autentică? Din pricina păcatelor sale ascunse el nu poate avea acces la revelație. Dacă el este așa de sigur pe Dumnezeuul

fals pe care-l poartă în minte, cum poate să recunoască că nu-l cunoaște pe Domnul, și să înceapă o căutare sinceră a Dumnezeului adevărat?

Fățărnicia blochează adevărata cunoaștere care duce la frica de Domnul și la sfințirea crescândă. Fățărnicia însă dă naștere la o falsă înțelepciune care blochează pocăința și schimbarea. Este și aceasta tot o înțelepciune. Se bazează și ea tot pe studiul biblic și este construită și ea dintr-un vocabular religios. Și este o înțelepciunea căci ea ASCUNDE cu grijă păcatul din fața conștiinței și dinaintea fraților. Dar această înțelepciune va fi dată de rușine, căci Dumnezeu nu poate fi păcălit de ea. Iar El va aduce judecata exact atunci când nu se așteaptă. Fățărnicia e o boală care se cultivă deliberat, conștient, prin repetate alegeri:

- Pentru că *au părăsit* Legea Mea, pe care le-o pusesem înainte; pentru că *n-au ascultat* glasul Meu; și *nu L-au urmat*; ci *au umblat* după aplecările inimii lor, și *au mers* după Baali, cum i-au învățat părinții lor.

Îmi place versetul 12:

- Unde e omul ÎNȚELEPT care să înțeleagă aceste lucruri? Să spună acela căruia i-a vorbit gura Domnului pentru ce este nimicită țara, arsă ca un pustiu, pe unde nu mai trece nimeni?

Înainte de pedeapsa finală prin babilonieni, Domnul a adus multe alte pedepse prin foamete, prin durerile pe care și le pricinuiau unii altora, prin boli etc. Și în cultura vremii, toate popoarele considerau că nu este întâmplător dacă vin astfel de catastrofe. Cel mai adesea spuneau că zeii țării s-au mâniat pe țară. Și se căutau motivele pentru care zeii erau mâniați. Și se adunau înțelepții poporului pentru a identifica aceste motive și a îmbuna din nou pe zeii. Israel trăia în această cultură. Era simplu să spună: *Toate acestea s-au întâmplat pentru că am mâniat pe Yahweh*. Dar ei nu spuneau aceste lucruri. Ei considerau că Yahweh nu e mâniat căci ei îi aduc mereu jertfe la vreme și acum au și curățit țara de idoli. Și totuși ce explicații aduceau stării țării pe care nu o puteau trece pur și simplu cu vederea? Și aici intervine rolul falsei înțelepciuni. Căci e nevoie de înțelepciune pentru a găsi alte motive, alte explicații. Și îmi închipui cum se adunau înțelepții țării, toți cei care au scris multe comentarii biblice după ce Iosia a găsit cartea Legii. Și-mi închipui cum invocau tot felul de explicații, și cum dezbăteau în lumina Scripturii până noaptea târziu starea țării. Dar oare ce motive puteau invoca ei? Să ne imaginăm:

- Dumnezeu ne încearcă ca pe Iov
- Dumnezeu ne pedepsește din pricina păcatelor părinților noștri
- Trebuie să aducem jertfe și tămâie de mai bună calitate la Templu
- E smerirea dinaintea înălțării
- Demonii ne lovesc

Și evreii din timpul lui Isus erau robi în propria țară, un semn atât de clar că încălcaseră legământul sinaitic. Dar și înțelepții și fariseii găseau tot felul de motive pentru a explica situația. Dar desigur nimeni nu recunoștea starea de păcat jalnică a propriei vieți și a întregii națiuni.

În lumina acestei forme extreme de fățarnicie și împietrire, ne întrebăm și noi ca Ieremia: Ce doctor și ce leac poate tămădui o asemenea boală? Totuși Ioan Botezătorul ne arată că se poate. El nu doar că pune diagnosticul, dar reușește să scoată poporul din fățarnicie. Aceștia vin la Iordan și-și mărturisesc public păcatele. Deci recunosc că au multe păcate și că au nevoie de pocăință, de iertare, de schimbare! Cum a reușit Ioan această performanță? Care a fost leacul găsit de el?

9:17-22 – Apel la cântecele de jale

Este un pasaj foarte interesant care conține două apeluri la învățarea cântecelor de jale. Ambele sunt inițiativele lui Dumnezeu. Să analizăm primul apel. Sunt chemate plângătoarele iscusite care să se grăbească să facă o cântare de jale în lumina judecății care va veni. Jalea cântării prevestește jalea poporului dinaintea judecății. Dar de ce această inițiativă? Ne aducem aminte că ne-am mai întâlnit cu cântarea de jale **în 7:29**. Acolo Ierusalimul era îndemnat să facă o cântare de jale. Dacă Ierusalimul făcea această cântare de jale ÎNAINTE de a veni judecata putea opri judecata și să împiedice JALEA de după judecată. Cântarea de jale pentru propria-i înmormântare putea opri judecata. Dar Ierusalimul nu a făcut această cântare de jale. Acum sunt chemate să vină femeile iscusite (adică *bocitoarele de profesie*) care să facă această cântare de jale. Dar cu ce scop?

- Să se grăbească să facă o cântare de jale asupra noastră ***ca să ne curgă lacrimile din ochi și să curgă apa din pleoapele noastre.***

Această cântare de jale ar putea avea efect asupra inimii împietrite a poporului. Domnul aștepta de la inima păcătoasă a poporului doliu, jale, smerenie. Dar inima mândră a poporului era plină de pace și siguranță. Jalea nu apărea. Dar Domnul mizează aici pe efectul muzicii, pe efectul unei cântări de jale. Această cântare bine scrisă și bine făcută ar putea atinge inima împietrită a poporului. Ar putea desensibiliza ceva din sufletul lor. Ar aduce o stare de jale și apoi niște lacrimi. Poate la început nici nu vor fi legate de realitate, de starea lor de păcat, de anunțarea judecății. Poate la început vor aduce doar starea de jale, de sensibilitate. Se vor vărsa câteva lacrimi doar din pricina efectului muzicii. Dar prin vărsarea acestor lacrimi se va debloca acest MECANISM de jelire din inima poporului. Și în această stare nouă poate inima lor va rezona ALTFEL la mesajul lui Ieremia, poate va rezona altfel la anunțarea judecății! Iată că sufletul poate fi adus într-o stare mai propice pocăinței. De acolo, sufletul poate rezona mai bine față de mesajul pocăinței pe care l-a ignorat atâta vreme. Starea de tristețe, de suferință smerește sufletul. Sufletul mai smerit rezonază altfel la adevăr, este mai înclinat spre introspecție, spre cercetarea inimii. E nevoie uneori de o ÎNTRISTARE care să precedă și să ducă la ÎNTRISTAREA pocăinței. Prima întristarea nu e legată direct de pocăință, dar duce apoi la

pocăință. Prima întristare poate fi produsă din diverse cauze: de muzică, de o cântare de jale, de un necaz, de o nedreptate suferită, chiar de duritatea cuiva. Iată de ce Ecleziastul ne spune:

- Mai bine să te duci într-o casă de jale decât într-o casă de petrecere; căci acolo îți aduci aminte de sfârșitul oricărui om, și cine trăiește, își pune la inimă lucrul acesta. Mai bună este întristarea decât râsul; căci prin întristarea feței inima se face mai bună. Inima înțelepților este în casa de jale, iar inima celor fără minte este în casa petrecerii. Mai bine să asculți musturarea înțeleptului decât să asculți la cântecul celor fără minte. Căci râsul celor fără minte este ca pârâitul spinilor sub căldare. Și aceasta este o deșertăciune. (Ecl.7:2-6)

Al doilea apel al cântării de jale este adresat FEMEILOR din popor. Acestea sunt chemate să își învețe COPIII cântece de jale și apoi să se învețe unele pe altele cântări de jale. Motivul e legat tot de judecata viitoare care va răpune mulți din popor atât dintre femei cât și dintre copii, și va lăsa apoi femei văduve și fără copii, și copii orfani. Ieremia vede judecata viitoare ca pe o realitate care s-a împlinit DEJA: *căci moartea s-a suit pe ferestrele noastre, a pătruns în casele noastre împărătești, a nimicit pe copiii de pe uliță și pe tineri în piețe*. Judecata e iminentă, iar rostirea judecății de către Domnul face ca aceasta să se reverse cu mare repeziciune către popor. Care e scopul acestui îndemn? Desigur poate avea în vedere efectul întristării despre care am vorbit mai sus. Oare poate avea în vedere și pregătirea INIMII pentru rămășița de femei și de copii care vor rămâne în viață? Cântecele de jale are un rol important pentru cel lovit de un necaz. Exprimarea suferinței ajută la purtarea poverii, a suferinței și o mai diminuează. Prin lacrimi, prin cântarea de jale, sufletul eliberează o mică parte din durere. Lacrimile sunt un dar. Vai de cel care nu varsă lacrimi, care nu știe să plângă. Oare Domnul pregătea prin aceste cântări inima celor ce aveau să rămână în viață după nimicirea Ierusalimului? Nu știu exact, dar poate fi o ipoteză. Căci nimic nu este de mirare la Domnul în iubirea Sa.

Observ câteva principii interesante. Primul e legat de chemarea la ascultare a celui bolnav și împietrit care nu se pocăiește. Bocitoarele din popor nu sunt chemat să se pocăiască, ci doar să asculte de îndemnul de a face o cântare de jale. Pur și simplu să asculte îndemnul Domnului prin Ieremia, chiar dacă nu-l înțelegeau, chiar dacă li se părea absurd, de prisos. Dar acest mic pas al ascultării ar fi însemnat nu pocăința, dar un mic pas de credință către Domnul; Domnul ar fi putut lua acest mic pas și prin el să se apropie de inima lor și să aducă POCĂINȚA. Deci Domnul caută un mic loc din inima lor de care se poate apropia ca apoi să lucreze peste întreaga inimă. Domnul caută o rămășiță din inima lor pentru ca apoi prin ea să vindece întreaga inimă.

Al doilea e legat de chemarea la ascultare a unei rămășițe (bocitoarele). Dacă acestea ascultau și făceau cântarea de jale, mai întâi de toate inima lor ar fi fost sensibilizată. Și apoi prin ele Domnul putea lucra la tot poporul. Același principiu l-am găsit și în 6:1 – apelul la un pas de ascultare al rămășiței din Beniamin.

Al treilea e legat de apelul la FEMEII și la copii. Ne aducem aminte de acest principiu din cartea Isaia (vezi comentariul pe Isaia 28:9-12). Primii responsabili de păcatul din popor sunt bărbații. Au fost deja menționați împărații, căpeteniile, proorocii, preoții. Majoritatea acestora erau BĂRBAȚI. Când aceștia nu i-au aminte la mustare, mesajul profetic se adresează apoi FEMEILOR din popor. Acestea pot ridica ocară Evei și deveni ajutorul potrivit când Adam este din nou amăgit de Șarpe. Femeile din popor sunt chemate să aibă rolul de ajutor potrivit pentru bărbații din popor. Când spiritul masculin din popor e amgit, Domnul se adresează spiritului feminin. Acesta e mai sensibil, poate fi despietrit mai ușor, poate rezona mai bine la cântarea de jale. Prin trezirea femeilor se poate apoi opera trezirea bărbaților. Iată că Domnul nu renunță la scopul de a trezi poporul. Iată în Ieremia e doar o aparență faptul că e același mesaj care se repetă redundant (*Pocăiți-vă de închinarea la idoli căci v-ați abătut de la Domnul! Pocăiți-vă căci vine judecata*). Acest mesaj este o constantă în carte. Dar mereu apar elemente noi. Și mereu Domnul vine cu SOLUȚII NOI pentru despietirea poporului. Ferice de femeia care ridică ocară Evei, ferice de acele femei ale unei Biserici care pot sta la spărtură când bărbații Bisericii sunt amăgiți de Șarpe.

9:23-26 – Adevărata laudă și judecarea lui Israel alături de celelalte popoare

Am observat deja că înțelepciunea este o temă majoră în capitolele 8 și 9. Capitolul 9 se încheie cu contrastul dintre falsa înțelepciune și adevărata înțelepciune. Acest contrast este construit pe fundalul laudei și a-l judecării. Fățarnicia face de obicei casă bună cu lăudăroșenia. Cel fățarnic se convinge că e bine, își neagă greșelile și prin aceasta își crește încrederea în el însuși, în discernământul lui, în ce face el. Domnul observă această stare de lăudăroșenie în popor. Înțelepții se lăudau cu înțelepciunea lor, cei tari cu tăria lor și bogății cu bogăția lor. Domnul nu neagă că cel înțelept are o formă de înțelepciune, că cel tare are o formă de tărie, și că cel bogat are bogății. Cu toate acestea, ei nu se laudă cu ce trebuie, ei nu valorizează ce trebuie. Fiecare se laudă cu ce are el mai valoros, cu ce consideră că e punctul său forte. Dar toate acele puncte forte nu reprezentau nimic înaintea lui Dumnezeu. Dumnezeu este cel care definește ce este cu adevărat valoros. Iar momentul adevărului legate de adevăratele bogății și puncte forte este ziua judecării. În ziua judecării nici înțelepciunea, nici tăria și nici bogăția nu pot aduce izbăvirea. Or aceasta înseamnă că aceste puncte forte sunt deșarte, sunt înșelătoare. Interesant este că Domnul nu interzice lauda, ci fixează obiectul autentic al unei laude autentice. Lauda lor era înaintea oamenilor. Oamenii se lasă impresionați de înțelepciune, de tărie, de bogăție, își pun încrederea în ele și cred că acestea le pot aduce protecția și izbăvirea. Dar înaintea Domnului acestea nu înseamnă nimic. Adevăratele valori, comori, sunt validate de Domnul și nu de oameni. Or Domnul nu validează ca adevărate bogății înțelepciunea omenească, bogăția sau tăria. Dar ce validează Domnul ca valoare, ca obiect autentic al laudei?

- Ci cel ce se laudă să se laude că are pricepere și ca Mă cunoaște, că știe că Eu sunt Domnul care fac milă, judecată și dreptate pe pământ! Căci în acestea găsesc plăcere Eu, zice Domnul.

Cunoașterea de Domnul este adevărata comoară. Dar oare ei nu se lăudau că ei cunoașteau pe Domnul? Iată în 8:8 mai marii poporului se lăudau astfel: *Suntem înțelepți și Legea Domnului este cu noi!* Și în vremea lui Isus oare cea mai mare laudă a Fariseilor nu era tocmai că ei cunosc pe Domnul și voia Lui? Iată că la nivel verbal și ei se lăudau cu cunoașterea Domnului. Atunci la ce se referă v.23 și 24? Iată mai multe posibilități de interpretare a acestor versete:

- Pasajul vizează ce vede Domnul în adâncul inimii lor. Ei SPUNEAU că se lăudau cu cunoașterea Domnului, dar în inima lor își puneau încrederea în propria înțelepciune, în tărie și în bogății. Deși spuneau cu gura una, adevărata comoară a lor era înțelepciunea omenească, puterea și banul. Ne aducem aminte de Fariseii din Evanghelia care erau mari iubitori de bani.
- Pasajul ar surprinde faptul că ei se lăudau verbal cu cunoașterea Domnului, dar și cu înțelepciunea, bogăția și puterea lor. Dar prin faptul că amestecau adevărata comoară și falsele comori dovedeau faptul că adevărata comoară era doar verbalizată, dar nu apreciată cu adevărat. Căci adevărata comoară nu poate fi pusă alături de falsele comori. Dacă cineva se laudă și cu cunoașterea de Domnul și cu altceva, atunci înseamnă că nu a descoperit încă cu adevărat ce înseamnă cunoașterea de Domnul.
- Pasajul insistă pe cunoașterea de Domnul autentică: faptul că știe că ***Eu sunt Domnul care fac milă, judecată și dreptate pe pământ.*** Poporul se lăuda că ei cunosc pe Yahweh care le cere să i se aducă jertfe și tămâie, care le cere să postească și să se țină de regulile ceremoniale. Dar Domnul le spune să se laude că ei cunosc pe Domnul care face milă, judecată și dreptate pe pământ. E vorba tocmai de atributul sfințeniei lui Dumnezeu. Ceea ce îl definește pe Yahweh nu e nevoia de jertfe și ritual, ci MILA, JUDECATA, DREPTATEA. Se insistă pe caracterul Său moral și adevăratele valori. Yahweh nu-și găsește plăcerea în JERTFE și în ritualurile de la Templu, ci Yahweh își găsește plăcerea în MILĂ, JUDECATĂ și DREPTATE. Ne aducem aminte de celebra replică a lui Isus din Evanghelia care apare de mai multe ori în Evanghelia după Matei și pe care am comentat-o cu acel prilej. E vorba de citatul din Osea: *Milă voiesc și nu jertfe!* Poporul se lăuda că ei cunosc pe Domnul care are un Templu pe pământ și care are nevoie de jertfele lor, căci în acestea își găsește plăcerea El. Aceasta era adevărata lor teologie, verbalizată mai mult sau mai puțin, dar TRĂMBIȚATĂ de faptele lor. Poate ca și Fariseii din vremea lui Isus, țineau și ei predici despre MILĂ, JUDECATĂ și DREPTATE. Dar Dumnezeu se uită la teologia glăsuțată de faptele lor. Faptele lor arătau că adevărata lor comoară era propria înțelepciune, putere și bogăție. De asemenea faptele lor arătau clar că ei se lăudau cu Domnul care își găsește plăcerea în jertfe și nu în milă, dreptate și judecată. Acest lucru era evident căci aveau o preocupare excesivă să aducă jertfe, dar neglijau după cum am văzut mila, onestitatea și dreptatea în relația cu aproapele. Fățarnicia față de Domnul este desconspirată în relația cu aproapele. Căci fățarnicul poate

verbaliza o teologie corectă. Dar e important să urmărim teologia faptelor lui. Am învățat din Evanghelia după Matei că fățarnicul nu poate fi desconspirat din teologia pe care o verbalizează, ci doar din teologia faptelor sale. După ROADELE din viața lor, și nu după TEOLOGIA lor veți cunoaște astfel de LUPİ răpitori ne învață Isus. Ei se îmbracă în haine de oaie. Ei poartă o mască. Ei nu se vor da de gol. Ei vor juca la dublu. Ei vor verbaliza o teologie corectă, vor da răspunsurile dezirabile, vor simula creștinismul. Și atunci ce îi va da de gol? Roadele lor în RELAȚII. E nevoie de timp ca aceste roade să iasă la iveală. Dar vor ieși. Spiritul lui Hristos nu poate fi mimat la nesfârșit. Valorile Împărăției nu pot fi imitate perfect. Relațiile vor scoate la iveală adevăratul caracter al celui fățarnic. Cel fățarnic va predica perfect harul, dar ce va face când cineva îi va greși? Cel fățarnic va predica că Domnul e singura comoară, dar cum va reacționa când datornicul nu-i mai dă banii înapoi? Cel fățarnic va predica onestitatea în relații și respectul față de autoritate, dar cum va reacționa când este așezat sub o autoritate imperfectă?

Adevărata înțelepciune este cufundată în trăirea adevăratelor VALORI. Evaluarea propriei vieți dar și evaluarea celuilalt se face în lumina Legii și nu în lumina Cortului. Cu alte cuvinte, viața noastră are două fațete. Templul vizează ce verbalizăm, implicarea în activitățile Bisericii, comportamentul nostru religios. Legea vizează ce verbalizează VIAȚA noastră, ce glăsuiește viața noastră de zi cu zi, reacțiile noastre în conflicte, în perioadele de criză. Discernământul spiritual e cel care privește la Evanghelia faptelor unui om, și nu la Evanghelia verbalizată de acesta. Ne aducem aminte de înțelepciunea lui Solomon. Solomon recunoaște că e tânăr și neîncercat și să roagă pentru înțelepciune:

- *Dă dar robului Tău o inimă pricepută care să judece pe poporul Tău, să deosebească binele de rău! Căci cine are putea să judece pe poporul Tău, pe poporul acesta așa de mare la număr? – Cerea aceasta a lui Solomon a plăcut Domnului.*

Și apoi urmează tabloul care ne arată că Domnul i-a dat lui Solomon înțelepciunea pe care a cerut-o. E vorba de tabloul cu cele două femei. Știm situația. Nici un martor. Doar cuvântul uneia împotriva celeilalte. Ambele verbalizau același lucru. Ambele verbalizau că sunt neprihănite și că cealaltă e vinovată. Cum să soluționezi o astfel de situație? Dacă acest caz a ajuns la Solomon, a ajuns probabil că TOȚI ceilalți judecători ai țării nu au reușit să-l soluționeze. Solomon și-a dat testul înțelepciunii în depistarea fățarniciei. Deci cel mai greu lucru de depistat este fățarnicia, fățarnicul, ipocritul. Căci cum să-l prinzi? Căci joacă teatru perfect. Răspunsurile sale sunt dezirabile. Ambele femei erau curve, deci nu ofereau credibilitate nici una, nici cealaltă. Fiind curve, ambele se pricepeau să mintă, să fie duale, să joace teatru. Și atunci Solomon privește la ce verbalizează viața lor, faptele lor. Și le provoacă o situație, un test, și cele două femei reacționează diferit. Solomon depistează femeia fățarnică. Și iată ce s-a întâmplat apoi: *Tot Israelul a auzit de hotărârea pe care o rostise împăratul. Și s-au temut de împărat, căci au văzut că înțelepciunea lui Dumnezeu era în el, povățuindu-l în judecățile lui. Înțeleptul știe că Domnul nu găsește plăcere în Templu, ci în Lege. Și de aceea nu se va lăsa*

impresionat de Templul din oameni, ci va privi la Legea din viața acestora. Testul suprem al înțelepciunii este depistarea fățarniciei. Un împărat nu poate conduce o țară dacă îi lipsește această înțelepciune. Discernământul în relații, distincția dintre aparență și esență, ideea de a citi în adâncul omului dincolo de ce afișează el, iată ce se cere de la un împărat. În cele din urmă Isus a trebuit să ia și acest test. Căci El s-a născut în cea mai fățarnică fază din istoria lui Israel. Templul funcționa perfect, legea era știută pe de rost, idoli nu mai erau în țară, valorile morale ale legii se predicau, poporul se ferea cu adevărat de încălcările grave ale legii morale (crima, curvia...). Cum să spui unui asemenea popor că au de tată pe diavolul? Mai mult, poporul îl urmează, îi apreciază predicile, vrea să îl facă împărat... Isus nu este impresionat. Căci El este mai mare ca Solomon, și știe să depisteze cea mai ascunsă formă de FĂȚĂRNICIE. Ucenicii sunt orbi. Ei cred că au avut succes în lucrare și se bucură căci au făcut minuni, și poporul i-a primit cu brațele deschise. Dar Isus vede că cetățile nu s-au căit. El vede în succesul lor un mare eșec. El vede fățarnicia poporului și în acest context în Matei 11 apare acel verset misterios: ***Totuși, Înțelepciunea a fost îndreptățită din lucrările ei.*** (Matei 11:19)

David în formarea sa de împărat a trebuit să învețe să deosebească fățarnicul și să capete discernământ în relațiile cu semenii, a fost tercut prin încercări grele ca să vadă cât de ascuns poate fi un om. David a fost păcălit de Saul și de generalii săi. Căci aceștia i-au dat pe Mical, dar în inima lor urmăreau moartea sa. Oare ce șoc a trăit David când Saul și generalii săi care-i vorbeau frumos și de bine, mai apoi împreună cu mai tot poporul l-au lepădat și i-au dorit moartea? David a avut nevoie de acest șoc, ca să-i fie zdrobită naivitatea. Căci cel cu inima curată poate fi ușor păcălit de cel dual. Căci cel cu inima curată nu poate cunoaște din propria trăire cât de dual poate fi un om. El are nevoie să fie păcălit, și înșelat de fățarnic pentru a se vindeca de această naivitate. Apoi începe să ceară discernământ de la Domnul și să deosebească duhurile. În psalmii lui David găsim mai multe pasaje care vorbesc despre cei care-i vorbesc frumos în față, dar în inima lor fac planuri care să-l răpună.

Doamne, Tu cel care mi-ai înmulțit lacrimile, acum îmi îndrept din nou privirea către Tine și mă rog pentru înțelepciune ca să pot deosebi binele de rău, adevărul de minciună, duhul luminii de duhul întunericului, ca să pot veghea asupra inimii mele și ca să pot păzi poporul Tău. Complexitatea ecuațiilor vieții și puterea de amăgire a vrăjmașului mă depășește cu mult. De aceea, doar în Tine îmi se încrede sufletul, doar la Tine caută înțelepciunea. De aceea îți cer înțelepciunea Ta! Dar nu îți cer doar atât. Căci cel căruia i-ai dat înțelepciunea apoi s-a încrezut în ea, s-a abătut de la Tine, și însăși darul pe care i l-ai dat i-a adus pieirea. Nu pot însă să nu cer înțelepciunea, căci fără ea vom fi răpuși cu toții. Dar nu pot să îți cer doar înțelepciunea. Căci cel mai înțelept dintre oameni, cel care și-a început domnia fiind tare unde David a fost slab, cel care în primii ani de domnie a biruit și duhul lui Ioab și duhul lui Șimei, nu a ajuns să rămână cu o inimă ca a lui David. David cu toate slăbiciunile lui a rămas vasul binecuvântării, iar Solomon cu toată tăria lui a devenit vasul blestemului. De aceea nu pot să nu îți cer Înțelepciunea, dar nici să îți cer doar Înțelepciunea. Îți cer ca pentru fiecare strop de înțelepciune să adaugi de fiecare dată o nouă greutate de smerenie și zdrobire a inimii mele

*rele. Îți cer ca prin fiecare strop nou de înțelepciune să mă faci să mă înjosesc și mai mult în ochii mei. Tu cel care până acum mi-ai dat și descoperirile Tale cele sfinte dar și smerenia care mi-a păzit inima de mândrie, îți cer ca să îmi dai mai mult din Înțelepciunea Ta, dar cu mult mai mult din smerenia Ta. Căci când Înțelepciunea S-a întrupat pe pământ a rosit: **Învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima...** Îți cer să știi când să mă îndur și când să mă mâni, când să cedez și când să fiu ferm, când să tac și când să vorbesc, când să mângâi și când să mustru, când să mijlocesc și când să nu mijlocesc, când să trec cu vederea și când să pedepsesc fără să ezit, când să stau deoparte și când să mă având în Numele Tău împotriva vrăjmașului. În Tine și în marea Ta îndurare pentru poporul Tău mi se încrede inima, și de aceea îți fac această cerere. Căci dacă poporul Tău nu ar fi așa de mare și inima mea atât de bolnavă, nu Ți-aș mai face această cerere. Tu îmi ești de-ajuns, și pot să stau cu Tine și în prezența Ta și în afara înțelepciunii. Pot doar să admir Înțelepciunea Ta, frumusețea Ta și-mi este de-ajuns. Pot să fiu fără de minte dar cu Tine. Dar iată că încă suntem în mijlocul războiului, și Biserica ta e mereu ținta duhurilor de amăgire. De aceea, avem nevoie de înțelepciunea Ta. Fie plăcută această cerere înaintea Ta, și fie ea bine primită de inima Ta!*